ԺԲ ՏԱՐԻ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1907 — ՎԱՐՆԱ — ԹԻՒ 8

ԳԱՅՄԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Տարեկան 12 Ֆր.
Վեցամսեայ 6 Ֆր

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Երկու թիւը մէկ ծրարով
Տարեկան 14 Ֆր.
Վեցամսեայ 7 Ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 Տոլ.
Վեցամսեայ 1.50 Տոլ.

ԿԱՆԽԻԿ
ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԼՊ.

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ
ԱՋԳԱՅԻՆ ԵՒ ՏԱՂԱՊԱՀԱՊԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՑԷ
Redaction du Journal
«Iravounk»
(Bulgarie) VARNA
Редакция
на вѣстникъ
«Иравунк»
ВАРНА
Գրուրիւնք եւ չեն տրուիր

«ԻՐԱՒՈՒՆՔ»Ի ՄԱՄՈՒԼԸ

Մեր համեստ խնդրանքը՝ Իրաւունքը մամուլով մը օժտելու անհրաժեշտ պէտքին համար՝ ուրախ ենք որ լաւ ընդունելութիւն գտած ըլլալու ապացոյցներ տալ սկսաւ։

Մենք՝ որ Իրաւունքի ներկայ և յառաջիկայ տարւոյ բաժնեգինները միայն կանխիկ վճարել խնդրած էինք նիւթական դիւրութիւններ ունեցողներէն, այսօր բարեբաղդութիւնը ունինք յայտարարելու որ Պուլկարահայ ծանօթ բարեսէր Տիար Սարգիս Գուլյումճեան բարեհաճած է 200 ֆր. բացէն նուիրել Իրաւունքին սեփական մամուլ մը գնելու նպատակին համար։

Մեր խորին շնորհակալութիւնը այդ ազնիւ անձնաւորութեան՝ որ իր ծննդավայր Ռուսչուքը երկու վարժարաններով օժտելէ յետոյ, գիտցած է իր հայրենիքի երէց թերթն ալ մամուլով մը օժտելու գործին առաջին սատարողը հանդիսանալ։ Քաղցր է մեզ յուսալ թէ Տ. Սարգիս Գուլյումճեանի օրինակին հետեւողներ չը պիտի պակսին, որոնց շնորհիւ խմբագրութիւնս իր տրամադրութեան տակ պատրաստ մամուլ մը ունենալով, ժամանակ և միջոցներ պիտի ունենայ յառաջիկային թերթին ծաւալը մեծցնելու և պարբերականութիւնը աւելի ճոխացնելու։

* * *

Սոֆիայէ Տիար Մ. Արծրունի հաճեցաւ թերթիս ներկայ եւ յառաջիկայ տարուան բաժնեգինները՝ կանխիկ ղրկել, Իրաւունքի մամուլին գործը յաջողցնելու ցանկութեամբ։

ԱՋԳԱՅԻՆ

Գիտեմ այս «ազգային» բառը ծաղրանքի պիտի ենթարկուի մեր Կովկասցի Սոցիալ Դեմոկրատ եղբայրներուն կողմէ։ բայց ինչ ընենք, մենք մեր ազգին, մեր հայ ցեղին վերաբերածին «ազգային» կըսենք։ ինչպէս աշխարհի բաղդը վճռող է՛ն քաղաքակրթեալ և զարգացեալ Ֆրանսացիք, Գերմանացիք և Անգլիացիք ալ իրենց ազգին և երկրին վերաբերածին ազգային (նասիոնալ) և հայրենի կըսեն։

Կովկասահայ հրատարակութիւններէն շատերը շատ ընդարձակ էջեր կը յատկացնեն, մանաւանդ վերջերս, Հայութիւնը Կովկասցիութեան և ազգութիւնը ընկերվարութեան փոխելու դաղափարին։ Մինչ այսպէս մեր «սոցիօլոգ»ները մեր «էնթէլիկէնտ»ները թուրքը, թաթարը և ռուսը մեզ եղբայր կը դաւանին, ազգին անունք հայ հարուստը, գործարանատէրը, ազգին դատին աշխատաւորը թշնամի կը նկատեն և «պուռժուա», «չովէն» ածականները հայ անհատներու երեսին կը նետեն։

Մշակ՝ որ ժամանակէ մը իվեր Դաշնակցական խենթութիւններու դէմ պայքար կը մղէ և իր ձայնը է՛ն ազդու կը հնչէ հայ մեծամասնութեան վրայ, յանձներ է իր սիւնակներուն մէկ քանին «Սոցիալ Դէմոկրատ» խելօք դաւիթներուն, որոնք Դաշնակցականները հարուածելու ձեւին տակ հակազգային, այսինքն հակահայկական ճառամաքանութիւններ կընեն պոյոշին փըռուելով այդ լայն սիւնակներուն մէջ։ Մենք մեր մասին չպիտի ներէինք Մշակի պէս լուրջ թերթի մը որ թոյլատրէր իր սիւնակներուն մէջ հակառակորդ կուսակցութիւն մը, դաշնակցութիւնը, հարուածելու համար, ազգութեան և հայրենիքի դաղափարին դէմ դաւել մի ինչ որ «սոցիալ դէմոկրատ»ի գրչով։ Ընդհակառակը մենք Արծրունիի հիմնած Մշակէն իրաւունք ունինք սպասելու որ նա բացարտէ այդ սոցիօլոգներուն և խտէօք էնթէլէկէնտներուն թէ ոճիր մը էն է ազգային ինքնապաշտպանութեան դէմ կռուիլը այն պահուն երբ մեր այլացեղ և մեզմէ բաղմաթիւ դրացիք մեզ խողխողել սկսած են անխնայ։ նա անոնց պէտք է ցոյց տայ թէ Պագու, Շուշի և ուրիշ տեղեր երբ վայրենի իսլամ խուժանը հանդիպած հայերը կը ջարդէր միայն հայ ըլլալնուն համար, չերևցան ռուս, վրացի, թաթար և լեհ սոցիալիսթները իրենց դաղափարակից և կուսակից հայ գործաւորները պաշտպանելու խուժանին դէմ, որ գործարաններու վրայ յարձակելով կը ջարդէր կամ ջարդել կը սպառնար միայն հայ բանուորները։ Եւ մտածել թէ այդ սարսափներուն յաջորդ օրը և սարսափները դեռ բոլորովին չանհետացած կը գտնուին հայեր որոնք կը ջանան խզել հայութեան ինքնապաշտպանութեան կապերը, քանդել այն սիւնը որ հայ ազգութիւն և հայ հայրենիք բառերով կորակուի, և անոնց տեղ դնել դասակարդային շուկայական հաշիներ ու վերացական ֆռազներ։

Բայց մարդիկը մեզ կը ջարդեն թուրք և ռուս չըլլալնուս համար։

Ասոր դարմա՞նը։

Գիտեմ, պիտի պատասխանեն թէ ատոր դարմանը այդ վայրենի ցեղերուն քաղաքակրթուիլն է։ Բայց անոնց քաղաքակրթուելուն համար առնուազն յիսուն տարի պէտք է։ սակայն անոնք յիսուն օրուան կամ յիսուն շաբաթուան մէջ կը սպառնան մեզ բնաջնջել թէ՛ Կովկասի և թէ Թուրքիոյ մէջ։ ո՞վ պիտի ապահովէ մեզ այդ վտանգին դէմ։ Օտարացեղ սոցիալի՞ստը։ Ատոր փորձը տեսանք։ Մեզ պաշտպանողներ եղան ու պիտի ըլլան մեր հայ եղբայրներու բազուկները և ինքնապաշտպանութեան հայ խումբերը։

* * *

Բայց առիթն է հոս անմիջապէս աւելցնելու թէ Դաշնակցական շէֆերն ալ, մանաւանդ վերջերս, շուարած կերեւան իրենց բռնել փորձած ճամբուն մէջ։ Այդ կուսակցութեան Կովկասի օրգանը (Ժամանակ թիւ 8) տեսէք ինչ է ըսեր իր առաջնորդող յոդուածով։

«Պատրիոտիզմը սկսում է են-
«թարկվել Ռուսաստանում նոյն
«սպանիչ արհամարհանքին, ո-
«րին վաղուց ի վեր ենթարկ-
«ված է մեր հայկական միջա-
«վայրում ազգասիրութիւն բառը։

Իրո՞ք, ազգասիրութիւնը մեր մէջ արհամարհանքի՞ ենթարկուած է ա՞յդպէս կը ը՛մբռնեն մեր դաշնակցական շէֆերը։ Սխալ է այդ։

Սկիզբէն ի վեր մեր հայերուս մէջ ազգասիրութիւն բառը թրթռու ազգամոլութեան կամ չովինութեան սահմանները չէ հասեր, այլ ազգասիրութեան սահմանն է եղած մեր մէջ մեր ազգային կամ տոհմային գոյութեան պահպանման համար աշխատելը միայն։

Եթէ այս «սպանիչ արհամարհանքի է ենթարկուել վաղուց ի վեր մեր մէջ», Դաշնակցութիւնը ի՞նչ բանի համար կազմուած կը մնայ։ Եթէ հայ ժողովուրդը պահ մը ազգասէր ըլլալէ դադրէր ճիշդ մեր իտէօք սոցիալիսթներու փափաքին նման բնակած երկրին մէջ տիրող տարրին կը խառնուէր ու կը ձուլուէր, ազգային վարժարան, եկեղեցի, ընթերցարան և այլն պահելու բեռէ-էն ալ ազատուելով։ Բայց, ընդհակառակը Հայը այդ ամէն բեռները սիրայօժար կը տանի, ստէպ հալածանքն ալ յանձն կառնէ իր ազգային գոյութիւնը պահպանելու համար միայն։ Հետեւաբար հայ ժողովուրդը ազգասէր է և. չարհամարհեր այն ազգասիրութիւնը զոր դարերէ ի վեր ինք ը՛մբռներ ու հասկցեր է արդէն։ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն ալ եթէ կուզէ իր գոյութիւնը պահել, պէտք չէ որ այս ը՛մբռնումէն չեղի։ Ազգասէր ըլլալ ՆԱՅՈՒՐԵԱԼ գոյութիւնը

պահպանելու եւ զայն զարգացնելու համար։ Որով արդէն քաղաքակրթութեան եւ ընդհանուր մարդկութեան ալ ծառայած կըլլանք։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

ԹԻՖԼԻՍ, յունուար 8

Էրզուրումից եկած լուրերին նայելով, քաղաքը թէեւ արտաքուստ խաղաղ է, բայց կառավարական ճնշման գէմ պաշպանուելու ձգտումը չարունակում է խմորուել։ Նորեկ կուսակալը զգուշանում է բարդութիւններ առաջ բերելուց եւ մեղմութամբ յորդորում է շախ-ի-վէրկիսին վճարել. ժողովուրդը դիմադրում է։ Հայերի եւ Թուրքերի յարաբերութիւնը լաւ է։ Գաւառի հայ ժողովուրդի վիճակը աւելի վատացաւ. Ռուսաստանից եկած Թիւրք գաղթականներին կառավարութիւնը տեղաւորում է դաշտի հայ գիւղերում, Բասէն եւ Խնուս։ Թիւրքերի ներկայութիւնից նեղուած՝ շատ հայ գիւղացիներ՝ իրենց տները թողած, լեցուել են քաղաք, մերկ, քաղցած, անպատսպարան։ Գիւղացիները սոսկալի դէպքեր են պատմում Թիւրք գաղթականների վայրագութիւններից։ Դրանց քաջալերողը, ինչպէս միշտ, կառավարութիւնն է։ Գիւղական շրջանում սկսած է մի վտանգաւոր շարժումն՝ դարնանը գաղթել դէպի Կովկաս։ Կ. Պոլսի կենդրոնական կառավարութիւնը միջոց չէ խնայում այդ շարժումը արագացնելու։ ԴՐՕՇԱԿ

* * *

«Իշադ»ի մէջ կը կարդանք.

Թիւրքիայում հայերն սկսել են առանձին չը գործել. նրանք միացած Թուրքերի հետ գործում են Թուրք կառավարութեան դէմ։ Երզրումից ստացուած մի հանրագրից երեւում է որ Էրզրումի նահանգի հայերն ու Թուրքերն միաբան են եւ միասին են գործում։ Այդ հանրագրում գրել են այսպիսի ուլտիմատումներ. այսուհետեւ նրանք վճռել են չլսել պաշտօնեաներին եւ չվճարել որոշ տուրքեր, որոնց գանձման համար եկած պաշտօնեաներին նրանք անպայման հալածելու են իրանց նահանգից։ Հանրագիրը շատ նեղն է դրել Երզրզին։ Ստորագրել են մի քանի հազար միւսուլմաններ եւ հայեր։ Այսպիսի գործեր սկսում են եւ Փոքր-Ասիայի ուրիշ նահանգներում։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԱՆի Գահիրէի թղթակիցը կը գրէ. Մսթաֆա Քեամիլ փաշայի օրկանն եղող Լիվա Թերթը Զանզիպարէն թղթակցութեան մը առթիւ, Գերմանիոյ եւ Մահմետականութեան յարաբերութեանց վրայ, կը հրատարակէ յօդուած մը որուն էական մասը հետեւեալն է.

«Մենք շատ անգամ ցոյց տուած ենք թէ պէտք չէ մեղադրել մահմետականները հաւատացած ըլլալնուն համար թէ Գերմանիան իրենց բարիք կուզէր երբ անիկա այդպէս կը յայտարարէր եւ թէ Վիլհէլմ կայսրը այս քաղաքականութիւնը կը հոչակէր։ Մահմետականներու այս ընթացքը բացայայտօրէն կապացուցանէ թէ անոնք ֆանատիկութիւն չունին քրիստոնեաներուն դէմ. այլ տրամադիր կը գտնուին անոնց գաշնակիցներ ըլլալու եւ անոնց հետ ընթանալու յառաջադիմութեան եւ քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ։ Բայց Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը ինքն էր որ իր կատարեալ անկումը ցոյց տուաւ շատ մը առիթներու մէջ։

«Մահմետականները ինչպէս կրնան հաւատալ անոր բարեկամութեան, երբ նա կը կռուի Եգիպտացիներուն դէմ անոնց յոյսերուն եւ անկախութեան մասին, երբ իշխան Պիւլով կը յայտարարէ բարձրաձայն Ռայխշտակի մէջ թէ Եգիպտոսի մէջ գերմանական քաղաքականութիւնը «անգլիական» է եւ Պուլկարիոյ մէջ «ռուսական»։ Մենք դեռ քանի մը օր առաջ անոր հարցուցինք թէ ի՞նչպէս Գերմանիան իսլամին բարեկամը կըլլայ երբ իր քաղաքականութիւնը Եգիպտոսի մէջ անգլիական է եւ Պուլկարիոյ մէջ ռուսական, այսինքն հակախսլամական երկու երկիրներու մէջ ալ։

Ի՞նչպէս մահմետականները կրնան հաւատալ Գերմանիոյ բարեկամութեանը, երբ ան լքեց օսմանեան կայսրութիւնը Թապահի դէպքին ատեն եւ զգուշացաւ զայն պաշտպանած ըլլալէ երբ թէ ոճիր մ'ըլլար իրաւունքը պաշտպանելը։ Ճիշդ է որ Գերմանացիք կրսեն. «մենք իսլամին յաղթանակել աւելինք Մարոքի մէջ»։ Բայց ինչու համար մարոքեան խնդիրը չը յարուցին այն օրը յորեւմ Ֆրանսան եւ Անգլիան ստորագրեցին 1904 ապրիլ 8ի դաշնագիրը։ Տարի մը յետոյ խնդիր յարուցանելու պարագան ապացոյց մը չէ՞ թէ Մարոք անունց ձեռքը պարզ պատրուակ մըն է Եւրոպայի քաղաքականութիւնը փոխելու եւ վիժեցնելու ծրագիրները անոնց որոնք կաշխատէին Գերմանիոյ առանձնացուցմանը։

«Եւ ո՞րն է այն ծրագիրը զոր Գերմանացիք առաջարկած ըլլան Մօնլա Ապտէլ-Ազիզին, եթէ անոնք իսկապէս կուզէին անոր բարիքը եւ իսկապէս կը ծառայէին մահմետականներու շահերուն։

«Եւ ի՞նչ բարձր իմաստութեամբ Գերմանիան նեցուկ կըլլայ յետադէմ մահմետականներուն եւ կը կռուի յառաջացած ու զարգացած մահմետականներուն դէմ։

Մահմետականները տրամադիր են ինչպէս ըսինք, գաշնակցելու արեւմտեան մէկ կամ աւելի պետութիւններու հետ, բայց չպիտի ընդունին բռնաւ եւ ինչ գնով ալ ըլլայ, որ իրենց հետ ծաղրանքով վարուին՝ կամ իսլամը գործիք մը ըլլայ ուրիշ պետութեան մը դէմ, կամ զէնք մը մէկին նպատակին ծառայելու համար»։

«Լիվաի այս յայտարարութիւնը մահմետականներու մէջ շատ մեկնութիւններու առարկայ եղաւ։

* * *

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՃԱՐՈՆ

Քալիֆորնիոյ մէջ Սան Ֆրանչէսքոյի կրթական վարչութիւնը այս տարի մերժեց Ճարոնցի տղաքներ ընդունիլ վարժարաններու մէջ, մինչդեռ ուրիշ օտարահպատակներ անխտիր կընդունուին։

Ճարոնական կառավարութիւնը իր ցեղին դէմ անարգանք մը նկատելով այս արգելքը, կուզէ պաշտպան կանգնիլ եւ զեղին ցեղն պատիւը պաշտպանել Ամերիկեան կառավարութեան առջեւ։

Խնդիրը օրէ օր լուրջ կերպարանք մը կը ստանայ եւ երկիւղ կայ թէ սպիտակ եւ զեղին ցեղերու միջեւ թշնամութեան առաջնորդող հանգամանք մը կը ստանայ այդ վէճը։

Ճարոն Հիւսիսի մեծ պատութեան վրայ փառաւոր յաղթանակ մը տարած ըլլալով, սուր ախորժակ մը սնանիլ կը թուի պատերազմի արկածներու մէջ փառաց նոր դափնիներ փնտռելու։ Ինքզինք հպարտ կըզգայ Զարերու պատութեան վրայ տարած յաղթանակովը եւ միշտ դէպի վեր բարձրանալու անզուսպ եռանդ մը ցոյց կուտայ։

Բայց Ամերիկացիք ալ նոր յաղթանակող մըն են. ասոնք ալ պատմական մեծ ազգ մը ջախջախեցին դեռ քանի մը տարի առաջ, յանձին Սպանիոյ, որուն թողուլ ստիպուած կողոպոյտներուն վրայ կը սնանքան Ամերիկացիք։

Այս երկու յաղթականներուն ալ ախորժակներն սրուած եւ հպարտութիւններն կրկնապատկուած ըլլալով չը կարծուիր որ առանց երրորդի մը միջամտութեան վէճը հաշտարար կերպով կարգադրուի։

Ճարոնցիք Մ. Նահանգներէն վրէժներ ունին լուծելիք. նախ՝ թէ զեղին ցեղէ գործաւորներուն ամերիկեան գործարաններու մէջ մուտքը արգիլուեցաւ. երկրորդ՝ Ռուս-Ճարոնական պատերազմի ատեն Ամերիկան մերժեց փոխատուութիւն ընել Ճարոնի. երրորդ՝ խաղաղութեան բանակցութեան ատեն Ամերիկայի նախագահն էր որ ստիպեց Ճարոնցի պատուիրակները հաշտութիւն կնքելու առանց պատերազմական ծախք կամ տուգանք ստանալու Ռուսիայէ։

Մինչ կողմէ Ամերիկան վախ ունի իր մէկ քանի կղզիներուն համար որոնք Ճարոնիոյ մօտ գտնուելով, կըրնան ապագայ դժուարութեանց պատճառ ըլլալ ցորչափ Ճարոն անհամեմատելիօրէն կը յառաջադիմէ։ Ուստի պէտք է օր առաջ դեռ պատերազմի յոգնութիւնը չառած, ուժերը չ'ամփոփած եւ խանգարուած ելեւմուտքը չէ շտկած անոր վրան իյնալ ու ստիպել որ իր կեղեւին մէջ ամփոփուի։ Այս տեսակէտներով ամերիկեան թերթերը մտքերը աւելի կը գրգռեն եւ պատերազմը անխուսափելի ցոյց կուտան։

Այս ամենի հետ միասին կը սպասենք։

Ա. ԾԻՏԱՆԵԱՆ

49

ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏԸ

ՄԱՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՎՐԷԺԸ

(Շար. Նախորդ թիւէն)

—

Պահ մը կեցաւ... ու դիտեց։

Գլուխը կիսովին խրուած էր փետրալից ու մետաքսայեռ բարձերուն մէջ ու հազիւ մերեւար դէմքը։ Մէկ թեւը վերմակէն դուրս կը մնար։ Ոտքերը բոլորովին ծածկուած էին։

—Միրօ ախպար. դուն ոտքերուն կողմը կեցիր. ըսաւ Աւազակապետը։ Ես վայրկենապէս Մուհամմէտի արքայութիւնը կը դրկեմ զինքը...։

Ու զգուշութեամբ մը վեր առաւ կուրծքին կէսը ծածկող վերմակը, քակեց գիշերնոցին մէկ կոճակն ալ եւ գրպանէն դաշոյն մը հանելով մօտեցուց մերկ մարմնին։

— Միրօ ախպար ոտքերը բռնէ ուժով մը, հրամայեց Աւազակապետն ու զօրաւոր հարուածով մը դաշոյնը Թուրքի կուրծքին մէջ մխեց...։

Դազանաբարոյ Թուրքը խոր քունէն սթափած՝ գերագոյն շարժում մը ըրաւ ու գլուխը վեր բարձրացնել ուզեց. բայց Աւազակապետի երկաթեայ ձեռքերն անոր վիզը պրկեցին ու եթէ չունչ մը ալ արձակել կրնար, ան ատեն խեղդուեցաւ ու շունչը կոկորդէն դուրս չելաւ։

Արիւնը հեհեղի պէս կը վազեր կուրծքէն ու կը ծածկէր մետաքսայեռ ու թանկագին վերմակները։

— Շունին զործը լմնցա՛ւ... մրմնջեց Աւազակապետը։ Հիմակ մեկնինք։

Ու կրկուքն ալ գոցեցին ննջասենեակին դուռն եւ եկած ճամբայէն դուրս նետուեցաւ։

Միրօ ախպար անմիջապէս դէպի նաւամատոյցը գիմեց ու առագաստանաւերէն մին առնելով ծովուն վրայ քաշուեցաւ. իսկ Աւազակապետը արագ արագ քալելով Շան-պաղի հասաւ ու մեր ծանօթ Նառէզարին տունը մտաւ։

Նառէզար չէր քնացած եւ դիտեր թէ անպատճառ Աւազակապետը պիտի գար։

— Աս որչա՞փ ուշացաք, բարի հայր, թոթովեց մանկամարդ աղջիկը։ Սիրտս սկսաւ զառնել։ Տասն անգամէն աւելի դուռն ելայ ու ամէն շշուկներու ականջ դրի։

— Երբեմն ասանկ կըլլայ, աղջիկս, նկատեց Աւազակապետը։ Մի նայիր ուշ գալուս... երկար ճամբորդութիւնը միշտ երկիւղալի կըլլայ. բայց Աստուած կանչելով ամեն դժուարութիւնը կը վերնայ։ Հիմակ ես քնանալու կերթամ։ Տեսնենք, կարծեմ թէ վաղը պիտի յաջողիմ Նուրիմէն ալ ազատելու։

— Խե՛ղճ ազջիկ... արդեօ՞ք ի՛նչ տաժանելի ժամեր կանցունէ այդ ապրիւնալի սեմերէն ներս։ Օ՜հ, ի՞նչ անուն տանք ձեզի. հրեշտա՞կ թէ փերկիչ։ Իրաւ կըսեմ, դուք մարդու սիրտը չէք կրեր կուրծքերնուդ տակ... երկնային արարած մընէք, որ կը տառապիք լքեալներու համար։ Ըսէք ինծի, բարի հայր, ըսէք ինծի... այս անցաւոր աշխարհքիս մէջ ի՞նչպէս կարող եմ երախտագէտ ըլլամ ձեզ... ի՞նչ կուգայ ձեռքէս...։ Ո՜հ, Աստուած իմ, գերեզմանիս հողն անգամ օրհնենք մը պիտի ըլլայ ձեզի համար։

Աւազակապետը բարութեան մէջ մարմնացած կերպարանքին վրայ խանդաղատալի ժպիտ մը թրթռացուց եւ ընդհատեց.

—Նառէզա՞ր .. դուն պէտք է գիտնաս թէ մարդուս կեանքը վիթխարի պատմութիւն մըն է։ Երբ ես քու եւ նմաններուդ վրէժը կը լուծեմ, գիտցիր որ երախտագիտութեան արժանի չեմ ըլլար։ որովհետեւ այդ վրէժներու մէջ իմ սրտիս ու հոգիիս անհուն ըսփոփանքը կայ։ Ու մանաւանդ երկուքս ալ թշուառ ժողովուրդի մը զաւակներն ենք։

Մանկամարդ աղջիկը քնքուշ ձեռքը

ուի որ նախագահ Մ. Ռոզվէլթ իր համբաւեալ խաղաղասիրութեամբ ամէն կարելին ընէ պատերազմի մրվտանգին առջեւը առնելու համար։ Եթէ իր միջոցները անբաւական ըլլան, կարգը պիտի գայ Անգլիոյ խաղաղարար միջամտութեան։ Այո՛ Անգլիոյ, որ վերահաս պատերազմին հանդէպ խիստ դժուարին կացութիւն մը պիտի ունենայ, որովհետեւ Ճարոնը իր դաշնակիցն է, իսկ Ամերիկան իր ցեղակիցը։ Պատերազմի պարագային չէզոք դիրք մը իրեն տպահովել դժուար պիտի ըլլայ։ դաշնագիրը զինք պիտի հարկադրէ Ճարոնը պաշտպանել։ իսկ Անգլիոյ բնակչութիւնը պիտի պահանջէ իրենց ազգականներուն պաշտպան հանդիսանալ։ Ահա այս զօրաւոր պատճառ մը կը նկատուի որ Անգլիա ամէն պարագայի մէջ Ճարոն–Ամերիկեան պատերազմի մը առջեւն առնէ, եթէ Մ. Ռոզվէլթ իր միջոցներով չը յաջողի այդ ընել։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Բ. ՑՈՒՑԱԿ

Թուրք կառավարութեան եւ Պուլկարիոյ իշխանապետութեան միջեւ կնքուած առեւտրական համաձայնութեան կցուած թիւ 2 ցուցակը կը պարունակէ օսմանեան երկիրներուն այն արտադրութիւններն ու բերքերը որոնք արտածման վայրի վկայականով ու առանց մաքսի Պուլկարիա պիտի մըտնեն։ Այդ ապրանքներն են հետեւեալները։

1. Անասուններէ արտադրուած ամէն տեսակ անդեղէններ։
2. Ջուկեր, ծովային ուրի. անասուններ եւ անոնց արտադրութիւնները։
3. Բանջարեղէն, ընդեղէն եւայլն։
4 Պտուղներ եւ իւղ արտադրող հունտեր։
5. Ըմպելիներ եւ հանքային ջուրեր։ Հանքային ջուր պարունակող եւ արտածման վայրի վկայական չունեցող չիշերը մաքսի ենթակայ պիտի ըլլան, եթէ զանոնք ներածողը մաքսային անհրաժեշտ գործողութիւնները կատարած եւ վերադարձնելու եւ արտածելու իրաւունքը պահած չըլլայ։
6. Շաքարի արտադրութիւններ՝ ռուփ եւ ամէն տեսակ պտուղներէ շինուած բաղդեղներ։
7. Ուտելու անյարմար ճարպեր։
8. Բուսական հիւթեր. խէժեր եւայլն։
9. Հանքային իւղեր։
10. Վառելանիւթ։
11. Բիմիական պատրաստութիւններ։
12. Փայտ եւ փայտէ շինուած առարկաներ. շէնքերու կառուցման յատուկ ամէն տեսակ ատաղձներ։ Եղեւիններու համար հարկ է նաեւ պաշտօնական վկայական մը ցոյց տալ՝ հաստատող թէ անտառի տուրքը հատուցուած է։ Տակառի տախտակներ, կառքի կազմածներ եւ այլն։ Կահագործի ու ատաղձագործի արտադրութիւններ եւ ամէն տեսակ խոզանակներ։
13. Ամէն տեսակ քարեր. հողեր, ապակեղէններ, ուլունքներ եւ այլն։
14. Մետաքսէ կերպասներ, թելեր եւայլն։ Բամբակով խառն մետաքսեղէններու պարունակած բամբակը եթէ հարիւրին յիսունէն աւելի ըլլայ, մաքսի ենթակայ պիտի ըլլայ։ 15. Բուրդէ եւ թելէ շինուած ամէն տեսակ կերպասներ ու առարկաներ. շալեր, ձկնորսի ուռկաններ եւայլն։
16. Պատրաստ հագուստներ եւ ներքին հագուստի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ։
17. Մետաղէ առարկաներ, կեղծ ադամանդով զարդեր՝ նոյն իսկ ոսկեզօծ ու արծաթազօծ։ Պղինձէ ամէն տեսակ առարկաներ ու անօթներ։
18. Կառքեր ու սայլեր։
19. Երաժշտական գործիքներ։
20. Մանրավաճառի առարկաներ, սաթէ ծխափող, համրիչ եւայլն։
21. Զոր աղիք եւայլն։

Գ. ՑՈՒՑԱԿ

Թուրք կառավարութեան եւ Պուլկարիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական համաձայնութեան կցուած 3 թիւ ցուցակը կը պարունակէ Պուլկարիոյ այն բերքերը ու արտադրութիւնները որոնք առանց արտածման վայրի վկայականի եւ առանց մաքսի՝ օսմ. երկիրները պիտի մտնեն։ Այդ ցուցակը գրեթէ յարեւնման է թիւ մէկ ցուցակին, որ կը պարունակէ օսմ. երկիրներու միւս մասերուն բերքերէն ու արտադրութիւններէն առանց արտածման վայրի վկայականի եւ առանց մաքսի Պուլկարիա մտնելիք ապրանքները, ինչպէս հրատարակեցինք մեր շաբաթ օրուան թիւով։

Դ. ՑՈՒՑԱԿ

Թիւ 4 ցուցակը կը պարունակէ Պուլկարիոյ արտադրութիւններէն ու բերքերէն հետեւեալ ապրանքները, որոնք մաքսէ զերծ ըլլալով, արտածման վայրի վկայականով պիտի մտնեն օսմ. երկիրներու միւս մասերը.

1. Ողջ անասուններ։ 2 Ընդեղէն։ 3. Պտուղներ։ 4. Ոգելից ըմպելիներ 5. Շաքար ու շաքարեղէն։ 6. Վառելանիւթ։ 7. Օճառ եւ հոտեղէններ։ 8. Բիմիական պատրաստութիւններ՝ լուցկի, մելան, ներկեր, կնքամոմ եւայլն 9. Հողէ շինուած առարկաներ եւ ապակեղէններ։ 10. Փայտ եւ փայտէ շինուած առարկաներ, ատաղձներ եւն։ 11. Թուղթ եւ խաւաքարտ։ 12. Երկաթէ պղինձէ ու արոյրէ առարկաներ. նաեւ գանակ, մկրատ, խոհանոցի սպասներ եւայն։ 13. Բրդեղէններ։ 14 Բամպակէ, կտաւէ եւն շինուած ամէն տեսակ կերպասներ, գերձաններ։ 15 կառքեր։

Միւս բոլոր ցուցակներն ալ մեր յաջորդ թիւերուն մէջ դնելէ յետոյ, բուն դաշնագրին պարունակութիւնները ու բացատրութիւններն ևս պիտի ծանօթացնենք մեր ընթերցողներուն որոնց մեծագոյն մասը առեւտրական մարդիկ ըլլալով պիտի կրնան օգտուիլ մեր այս ծառայութենէն։

ՄԵՐ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ

Պալչըգի և շրջակայ գիւղերուն համար «Իրաւունք»ի գործակալութիւնը ստանձնած է Տ. ՕՆՆԻԿ ՕՀԱՆԵԱՆ ի Պալչըգ։

Այդ կողմերու մեր յարգոյ բաժանորդները թող հաճին իրենց բաժնեգիները վճարել յիշեալին,

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պոլսոյ փաշա Նուպար որ 500 անգլ. ոսկի ղրկած էր ի Նպաստ Պատրիարքարանի սնտուկին պարտուց վճարման, 100 ոսկի ևս ղրկեր է Ո. Փրկչեան Հիւանդանոցին համար։

—Կրօն. ժողովոյ ատենապետ տ. Մեսրոպ արքեպ. ծանրապէս հիւանդ է եղեր։ Բժիշկները նեբարկումներ կը կատարեն։

— Աղէքսանդրիայէն Աբրահամ փաշա Բարթոզ 200 անգլ. ոսկի և Գահիրէէն Տ. Պետրոս Կարապետեան 50 ոսկի ղրկած են Պոլսոյ Պատրիարքարանի պարտուց բարձման ի Նպաստ։

— Երուսաղեմի հաշուեքննիչ յանձնաժողովը կը զբաղի իր տեղեկագրին պատրաստութեամբը, զայն Խառն ժողովոյ ներկայացնելու համար։ Յանձնաժողովը կարգ մը առաջարկներ ալ պիտի ներկայացնէ և ըստ այնմ պիտի զբաղի եղեր վանքին մատակարարութեան խնդրով։

— Պոլսոյ պատրիարքարանի Բաղ. ժողովը տեղեկանալով որ գաւառներու մէջ կարօտութիւն կը տիրէ հունձքերու նուազութեան և մարախի պատճառաւ, ողջունեց թիւրք կառավարութեան դիմել հարկ եղած դիւրութիւնները խնդրելու այսինքն հանգանակութեան կամ Նպաստ հաւաքելու համար արտօնութիւն ձեռք բերելու։

ՉԵԿՈՅՑ

Նախորդ տարիէն պարտք ունեցող մեր բաժ. որդիներէն կը խնդրուի որ անյապաղ մաքրեն իրենց հաշիւը և մեզ չստիպեն անուններին մի առ մի հրատարակելը թերթիս հասոյթի աղբիւրը միայն բաժնեգիները ըլլալով, չենք կրնար տարիներով ապառիկ թերթ կարդացնել։

ցակտին տարաւ ու դողդղալով ըսաւ.

— Ո՛հ, իրաւ է, իրաւ է... մարդուս կեանքը պատկերացնող պատմութեանը պէս խորո՛ւնկ անե՛զր ու վիթխա՛րի բան մը չըկայ։

Ու յոգեց... աչքերը տրոփող կուրծքին վրայ սեւեռելով։

Աւազակապետը չը շարունակեց խօսակցութիւնը. մեքենաբար ոտքի ելաւ ու նեղլիկ սենեակ մը քաշուեցաւ, որ իրեն համար յատկացուած էր։

Առտուն երբ լոյսը ճեխքուելու վրայ էր, ընդոստ արթնցաւ. բայց այս անգամ գիշերուան ցնցոտիներու տեղ. իր ֆագիրի սովորական տարազը հագաւ։ Պարտէզի ցանկապատէն ուղղակի քաղաքը տանող ճամբան բռնեց ու արագ արագ հեռացաւ։ Լոյսը բացուած էր որ արեւու նորածագ ճառագայթները վարագոյ լեռան եթեւէն դուրս ցայտելով բերդին բարձունքը կը ծածկէին փողփողումներու մէջ, երբ պարիսպին մեծ դուռին առջեւը հասաւ, պաս մը պարիսպին նայեցաւ, որուն յառավամասերը՝ դարերու անողոք ու բարբարոս արշաւանքներու պատճառաւ՝ խարխլեր ու քայքայուեր էին։ Կարծես թէ Ղսորեստանցի այդ մեծ կնոջ շուքը միայն կը մնար երեւակայական ստուերի տակ ծածկուած...։

—Աւազակապետը քայլերը դարձուց դէպի հայկավանքի արուարձանը, որ պարիսպին ամենէն մօտ արուարձանը կը կազմէր։ Կոտորածի սեւ օրերու պատմութեան մէջ՝ ամենէն աւելի այս արուարձանն է յիշատակելու արժանի, որովհետեւ ամենէն աւելի զոհ տուաւ եւ քաջութեամբ դիմադրեց թնդանօթներու։

Այրուած վիճակի մը մէջ մնացող վարժարանին ճիրտ դէմը փողոց մը կար. Աւազակապետը կամաց կամաց հոն յառաջացաւ ու դուռի մը առջին կանգ առնելով շշակը քաշեց։

Դուռը կէս մը բացուեցաւ թէ չէ. Աւազակապետը պահ մը չորս կողմը նայեցաւ ու զգուշաւոր եղանակով մը ներս մտաւ։

Ցունին մէջ պառաւ կին մը եւ մանկամարդ աղջիկ մը կային։

Պառաւը մեր ծանօթ Լուսիայի հօրքոյրն էր. իսկ մանկամարդ աղջիկն՝ Լուսիան։

— Ցաջողեցա՞ր, հայր իմ, հարցուց Լուսիա անսահման գորովանքով մը։

— Ի հարկէ... պատասխանեց Աւազակապետը։

— Ո՛հ, որչափ երջանիկ պիտի ըլլան այդ ընտանիքն, երբ յանձնես դրամին, անանկ չէ՞։

— Տեսնենք. մտադիր եմ այսօր Լեզք գիւղը երթալու։

—Դեռ այնտե՞ղ են։

— Այո՛, ախորի մը կից շէնքի մը մէջ կապրին եղեր։

— Տարաբաղդ ընտանի՛ք... տրդարեւ դառն է զրկուիլ իրենց սիրական անձէն, զրկուիլ Աւանուց հոյակապ ապարանքէն ու այսօր՝ աւուր հացի կարօտ վիճակի մը մէջ՝ այլոց դուռը ծառայելու ստիպուիլ։

—Հոգ չէ՛, աղջիկս, ասիկայ կեանքի փորձառութիւնն է։ Թշուառութիւնը շուտով կանցնի, բաւական է որ Աստուծոյ ձեռքը ծանրացած չէ անոր վրայ։

Աւազակապետը կէս օրուան մօտ կամաց մը դուրս ելաւ ու Արարուց արուարձանը քնաց, ուսկից յառաջացաւ Այգեստանի այն մասը ու կը գտնուէր զինուորական հրամանատար վէզիր Շէվքի փաշայի ապարանքը։

Առանց հրաման առնելու՝ ուղղակի ապարանքը մտաւ եւ ներքինիներու բաժինը գնաց։

Ներքինիներէն՝ Ասատ ու Տէտէ նստած նարտ կը խաղային. իսկ ծերունի Ֆուատ պէյէն հոն չէր։ Եւ որովհետեւ անոնք աղէկ գիտէին թէ ֆաքիրը միմիայն Ֆուատ պէյէն կախորժէր, քիթ բերանին ծռմռած՝

— Բարեկամդ վերն է, մրմնջեցին։

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՐՔԻԱ

Սէլանիքէն յունվ. 26 թարիխլի թէլէկրաֆ պիլտիրիյոր.

«Էրմէնի գոմիթէսի թարաֆընտան խաֆիէն եօլլանըլան պիր չախս, Գրիգոր խմինտէ, Աթինատան կէլիր իքէն պուրատա տէրտէսթ օլունտու, եէտինտի նիզամը տաիրէսինտէ պիր բում բասաբօրթը վար ըմբ. Գրիգոր իսթինթագընտա սէօյլէսի քէնտիսի պիր էրմէնի օլտուղընը վէ եօլճրլրղընըն մագսէտինի կիզլէմէտիս»

—Էրզրումա ազբր վուգուաթլար զուհուրինտէն գօրգուլիյոր. զիրա սօն հարէքէթլէրտէ մէուխէլտար օլմագ պէհանէսի իլէ պիր չօգլարրն տէրտէսթ օլունմասը սէպէպինտէն խաբամ էհալի բէք չօգ հիտաէթլէնմիշ տիր. Տիկէր թարաֆտան չախսի վէրկինին թօբլանըլմասընա էհալի շէտիտ շիքայէթ իթմէքտէ տիր. Իշպու սէպէպլէրտէն տօլայը Պիթլիստէ, Վանտա վէ Տրապիզոնտա տախի վուգուաթ զուհուրինտէն շիւբհէ օլունիյոր.

— Պիր վագբթտան պէրու ճաբոն հիւքիւմէթի Սթանպօլտա պիր սէֆարէթհանէ թէէսիս իթմէք իշիւն միւրաճաաթլար իթմէքտէ տիր. Պու մէսէլէ իշիւն միւզէքէրաթ Լօնտրատա թիւրք վէ ճաբօն էլչիլերի պէյնինտէ պաշլամըշ տըր. պու ախիրէն Վիէննատա տէվամ իթմիշ տիր. Ճաբօն իտտասընտա Ինգիլթէրատան գուվվէք ալմագտա տըր. պու անլաթմըշ տըր Պապը Ալիյէ քի՝ շու մէսէլէ էր եա կէճ թասվիյէ օլունաճագ հէր հալտէ։ Միւշքիւլաթ շու խուսուստա տըր քի՝ Թիւրքիա իսթէմէյօր քի գաբիւթիւլասիօնլար իլէ պէօյիւկ տէվլէթլէրէ վէրմիշ օլտուղը հագլարը ճաբօնլարա տախի վէրսին. ճանօն իսէ օ հագլարը թալէպ իտէյօր, զիրա տէյօր, էկէր գաբիթիւլասիօն հագլարը պիզէ վէրիլմէզ իսէ՝ էլչիմիզին Սթանպօլտա էհէմմիյէթի օլամայաճագ տըր.

— Եըլտըզընը սէր խաֆիյէսի Ֆէհեմ բաշանըն ալէյհինտէ Ալըմանիանընը թէէսիրլի միւրաճաաթը տրգգաթը ումումի բէք ճէլպ իթմիշ տիր. Մէմուլ օլունիյօր քի պու միւրաճաաթլարտան մագսէտ հասըլ օլաճագ. զիրա պիւթիւն սէֆարէթխանէլէրի իլէ պէրապէր պիր չօգ տէ միւսլիւմանլար հէմէֆքեար տըրլար, վէ Պէյօղլու բօլիս տաիրէսի Ֆէհիմ բաշանընը իճրա իթտիկի պիր չօգ խապիսլիքլէրին լիսթասընը չըգարուպ՝ թէտգըգաթ գոմիսիօնընա կէօնտէրմիշ տիր. Պու մէսէլէտէ մուվաֆագիյէթ հասըլ օլուրսա Ալըմանիանընը թէէսիրլի չոգ արթաճագ տըր. Սատրազամ տախի Ալըմանիանընը թալէպլէրինէ գուվվէթ վէրմէքտէ. Երլտրղտա Ֆէհէմին թէէսիրլի բէք պէօյիւկ ըսը իսէտէ՝ Սուլթան նիհայէթ իշի պիր թահգիգաթ գոմիսիօնընա հէվալէ իթտի. Թահգիգաթ տեվամ իտէյօր։

— Արապիսթանընը նէճէտ էյալէթինտէ Պրէյտանընը վէ Հօնէգիանընը գարագօլլարը վէ իսթիհգեամլարը պօշաթտրգտան մաատա տիկէր նօգթալարը թուրքան պիւթիւն թիւրք ասքէրլէրի մէվգըլարընտան կէրի չէքիլմիշլէր. էսլէ քի Վահապիթլէրին ըէյիսի Իպնի Սէուտ Արապիանընը պու գըսմընտա հիւբմ իտէյօր։

— Աւստրիա վէ ռուս էլչիլերի պիր պէյաննամէ իլէ՝ Սրիւպտէ 22 պուլկարլարընը պիլա տէլիլ մահքիւմ օլմալարընտան տօլայը Պապը Ալինին տրգգաթընը տավէթ իթմիշլէր իտի։ Մահքէմէի ֆէվքէլատէնին իտամ գարարը խըրիսթիան էհալիսինտէ պէօյիւկ հէյէճան հասըլ իթտիկինտէն, ֆիքիրլէրի թէսքին իշիւն էլչիլէր մահքիւմլէրէ աֆվը չահանէ օլունմասընը թավսիյէ իթմիշլէր։ Էլչիլերին պու բէճասը ըէտտ օլունտու ըտը։ Կէչէն կիւն էլչիլէր թէքրար Պապը Ալինին տրգգաթընը ճէլպ իտէն պիր նօթա իլէ՝ Հիլմի բաշանընը տախի մէր գում մահքիւմլէրտէն օնպէշինէ աֆվ թալէպ իսթէմէսինի պէստ ու պէյան իթտիլէր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Օպրանիէ պու կիւն գաբանիյօր։

— Թունա նէհրի պիր քէնարտան տիկէր քէնարընա գատար պիւթիւն տօնմուշ օլուպ, գարշը իլէ գայբգ վէ վագօրլարլէ մուխապէրաթ քէսիլմիշ տիր։

— Կէչէն նոյեմբեր 1տէն դէկ 31է գատար մատէնլէր արամագ վէ իշլէթմէք իշիւն 40 ատէթ իմթիազ վէրիլմիշ տիր։ Պունչարտան 12սի քէօմիւր մատէնլէրի, 4ի պագբր, 7սի ալթըն, 9ը տէմիր, 3ի գուրշուն վէ տիկէրլէրի կազ, կիւմիւշ մատէլէրի տիրլէր։

— Ֆէխամ. Բրէնսիմիզին խըսրմ, գարտաշ վէ թէալիւգաթընտան պիր թագըմ բրէնոլէր վէ բրէնսէս, էր Սօֆիայա կէլմիշլէր տիր։

—Բրէնսէս Գլէմանթի սըհհէթ քէսպ իթմէքտէ տիր։

— Ռուսճուգ պէլէտիյէսի պիր ալման պանգասընտան 6 միլիոն ֆր. իսթիգրազ իթմէք իշիւն հիւքիւմէթի քէֆիլ կէօսթէրմէք իգթիզա իթմիշ օլմազլէ, պանգանըն միւտիւրիւ վէ պէլէտիյէ ըէյիսի Սօֆիայա կիթմիշլէր տիր։

— Պուլկար վարժապետլերի թաթիլի մէշղուլիյէթէ թէշվիգիտէն Սազնանիէ կազէթասընըն տիրէքթօրը Ղ. Զէշմէճիէվ թէվֆաֆ օլունմուշ վէ սօնրա 1000 ֆր. քէֆալէթէ պաղլանմըշ տըր։

— Ֆէխ. Բրէնսէ գարշը եազտրգլարը իշիւն Սօֆիա պիտայէթ մահքէմէսի Տէն կազէթասընըն մէսուլընը պիր սէնէ հապս վէ 2000 ֆր. ճէզայի նազտիյէ, վէ Թրիպուռնա կազէթասընըն մէսուլր տախի իբի սէնէ հապսա վէ 5000 ֆր. ճէզայի նազտիյէ մահքիւմ իթտի։

— Թիւրքիա իլէ պաղր մէսէլէլէր հագգընտա իթիլաֆ հասըլ իթմէք իշիւն Պուլկարիա թարաֆընտան պիր գաչ զաթլար Սթանպօլա կիթմիշ տիրլէր։ Տըռեէվիկ նազէթասընա պինէէն պաշլրճա չու մէսէլէլէր իշիւն մուգավէլէ եաբրլաճագ ըմրշ։

1) Պուլկարիատա իւչ սէնէ գալան Մաքէթոնիալրլարը պուլկար թապասը թանրյարագ վէրկիի չախսի անլէրտէն իսթէմէմէք։

2) Պուլկար թիւճար վէքիլլէրինին (գօնսօլոս) բասաբօրթլար վիզէ իթմէլէրի թիւրք հիւքիւմէթինին թանրմասը։

3) Միւճրիմլէրին թէսլիմ օլընմասը։ ֆագաթ բօլիթիգա միւտթէհիմլէրի թէսլիմ օլընմայաճագ իսէտէ, անարշիսթլէր վէ Սուլթանընը վէ խանէտանը ալէհինտէ պուլունանլար թէսլիմ օլընաճագ ըմրշ։

ԲԱՌՍԻԱ

Փեթրվար 9ա գատար իքինճի տէրէճէ ինթիխապաթը սէմէրէսի օլմուշ տըր 926 մօնարշիսթ, 601 սահիպի իթիտալ թարաֆտարը (չափաւորական), 1370 սօլ թարաֆտար, եանի մուխալիֆ, 294 գատէթ վէ 285 պիթարաֆ։

—Զարընը պիր ֆէրմանը 70 միլիոն լուպլի իսթիքրազա մէզունիյէթ վէրիյօր 100ատէ 4 ֆայիզլէ։ պու մէպլաղ մէմալիքին պիւտճէսինտէ հրսս օլընան ֆէվգէլատէ մէսարիֆլէրէ թախսիս օլունաճագ ըմրշ։

— Բէնզա — Վալի Ալէքսանտրովսքի թէաթրօտան չընգար իքէն պիր բովէլվեր գուրշունու իլէ էօլտիւրիւլտիւ։ զապթիյէ միւտիժինին մուավինի տախի վուրուլուպ էօլտիւ, սօնրա գաթիլ թէաթրոյա գաչտը։ Թէաթրօնընը տիրէքթօրլարը անը թուրմագ իսթէտիլէր, գաթիլ պիր գաչ էլ բէվօլվեր աթարագ պիր բօլիս էօլտիւրտիւ, թէաթրոբէժիսէօրու աղբր սուրէթտէ եարէլէնտի, թէաթրոտա գարբշբգլըգ բէք պէօյիւկ օլտու։ գաթիլ օնտան իսթիֆատէ իտէրէք ան պարա գաչտը, օտատա թէլէֆը նէֆս իթտի վէ խասթախանէյէ կէօթիւրիւլիւրքէն էօլտիւ։ Գուրշունլար էճզալը ըմրշլար։

— Պուլկար վարժապետլերի թաթիլի մէշղուլիյէթէ թէշվիգիտէն Սազնանիէ կազէթասընընը տիրէքթօրը Ղ. Զէշմէճիէվ թէվֆաֆ օլունմուշ վէ սօնրա 1000 ֆր. քէֆալէթէ պաղլանմըշ տըր։

— Ֆէխ. Բրէնսէ գարշը եազտրգլարը իշիւն Սօֆիա պիտայէթ մահքէմէսի Տէն կազէթասընըն մէսուլընը պիր սէնէ հապս վէ 2000 ֆր. ճէզայի նազտիյէ, վէ Թրիպուռնա կազէթասընըն մէսուլր տախի իբի սէնէ հապսա վէ 5000 ֆր. ճէզայի նազտիյէ մահքիւմ իթտի։

— Թիւրքիա իլէ պաղր մէսէլէլէր հագգընտա իթիլաֆ հասըլ իթմէք իշիւն Պուլկարիա թարաֆընտան պիր գաչ զաթլար Սթանպօլա կիթմիշ տիրլէր։ Տըռեէվիկ նազէթասընա պինէէն պաշլրճա չու մէսէլէլէր իշիւն մուգավէլէ եաբրլաճագ ըմրշ։

1) Պուլկարիատա իւչ սէնէ գալան Մաքէթոնիալրլարը պուլկար թապասը թանրյարագ վէրկիի չախսի անլէրտէն իսթէմէմէք։

2) Պուլկար թիւճար վէքիլլէրինին (գօնսօլոս) բասաբօրթլար վիզէ իթմէլէրի թիւրք հիւքիւմէթինին թանրմասը։

3) Միւճրիմլէրին թէսլիմ օլընմասը։ ֆագաթ բօլիթիգա միւտթէհիմլէրի թէսլիմ օլընմայաճագ իսէտէ, անարշիսթլէր վէ Սուլթանընը վէ խանէտանը ալէհինտէ պուլունանլար թէսլիմ օլընաճագ ըմրշ։

ԲԱՌՍԻԱ

Փեթրվար 9ա գատար իքինճի տէրէճէ ինթիխապաթը սէմէրէսի օլմուշ տըր 926 մօնարշիսթ, 601 սահիպի իթիտալ թարաֆտարը (չափաւորական), 1370 սօլ թարաֆտար, եանի մուխալիֆ, 294 գատէթ վէ 285 պիթարաֆ։

—Զարընը պիր ֆէրմանը 70 միլիոն լուպլի իսթիքրազա մէզունիյէթ վէրիյօր 100ատէ 4 ֆայիզլէ։ պու մէպլաղ մէմալիքին պիւտճէսինտէ հրսս օլընան ֆէվգէլատէ մէսարիֆլէրէ թախսիս օլունաճագ ըմրշ։

— Բէնզա — Վալի Ալէքսանտրովսքի թէաթրօտան չընգար իքէն պիր բովէլվեր գուրշունու իլէ էօլտիւրիւլտիւ։ զապթիյէ միւտիժինին մուավինի տախի վուրուլուպ էօլտիւ, սօնրա գաթիլ թէաթրոյա գաչտը։ Թէաթրօնընը տիրէքթօրլարը անը թուրմագ իսթէտիլէր, գաթիլ պիր գաչ էլ բէվօլվեր աթարագ պիր բօլիս էօլտիւրտիւ, թէաթրոբէժիսէօրու աղբր սուրէթտէ եարէլէնտի, թէաթրոտա գարբշբգլըգ բէք պէօյիւկ օլտու։ գաթիլ օնտան իսթիֆատէ իտէրէք ան պարա գաչտը, օտատա թէլէֆը նէֆս իթտի վէ խասթախանէյէ կէօթիւրիւլիւրքէն էօլտիւ։ Գուրշունլար էճզալը ըմրշլար։

ՆԵՐԿԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՌՈՒՍՉՈՒՔ

Ժամանակէ մը իվեր հաստատուած այս ներկի գործարանը կը ներկէ ամեն տեսակ եւ գոյներով բամպակեղէն եւ բրդեղէն ապրանքներ։ Հագուստներ ալ կը մաքրէ ու կը ներկէ յաճախորդին ուզած գոյնին յար եւ նըմանը։ եւ մասնաւորապէս ժանած ներկելու համար ընթարձակ յանձնարարութիւններ կը ստանձնէ. չափագիներով Անգլիական ինտիկօ (չիվիտ) յար եւ նմանը ըլլալու պայմանաւ։

Ինչպէս Ռուսչուքի նոյնպէս ալ Վառնայի, Ֆիլիպէի եւ ուրիշ տեղերու վաճառականներ թող հաճին անգամ մը դիմել մեզ եւ փորձով հաստատել թէ անայլայլ եւ մաքուր գոյներով կը ներկենք եւ յանձնարարութիւնները փութով կը գործադրենք։

Դիմել այս հասցէին
Տ. Ղուկաս Օզանեան
ուղիղ փապրիչնա նմ.14
ՌՈՒՍՉՈՒՔ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻՄԻԹՐ ՄԱՐԻՆՈՎԻ

Բրէսլավսքա փողոց Հայկ. Ընթ. դէմ

Ժամանակէ մը իվեր քաղաքիս փափկաճաշակ հայ հասարակութեան կողմէ եղած յաճախումներուն եւ գնահատումին համար շնորհակալութիւնս յայտնելով. կուգամ յայտարարել թէ այս անգամ Եւրոպայէ եւ. մասնաւորապէս Զուրիցերիայէ նոր հասած են ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, շօքոլաներ, պոնպոնիներ, պիսքիթներ։ Մեր վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ հարսանիքի եւ նշանտուքի յատուկ հայերէն բաղդաչաքարներ եւ մեծ խըճասքով պատրաստուած պուպրիկներ։

Ցարդոյ յաճախորդները ճաշակի եւ գներու կրկին տեսակէտներով շատ գոհ կը մնան։

ԾԱԽԻՍԻ ԳԻՐՔԵՐ

ԹԻԱՊԱՌՏ Ա.հատոր (162 էջ) 1 ֆր.
» Բ. » [433 էջ] 2 ֆր.

ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ կամ ՄՐՄՈՒՆՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ երկրորդ անգամ տպագրուած եւ ճոխացած. Գին 1 ֆր.

ՆԻՏԱ կը պատկերացնէ Պուլկարներու նիստ ու կացը ու թուրքերէ կրած տառապանքը անոնց ազատութենէն առաջ. Գին 50 սանթիմ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՀԵՐ Պատկեր մը Տաճկահայաստանի իրական կեանքէն։ Զեղչեալ գին 1 ֆր.

Այս գրքերը ստանալու համար դիմել ՎԱՌՆԱ «Իրաւունք»ի խմբագրութեան

ՕԹԷԼ ՍԱՄՍՈՆ

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ

Ճամի թէպանահ դէն թիւ 18

Տիար Ս. Շէքէրեանի վարչութեան տակ գտնուող այս ծովեզերեայ եւ օգաւէտ պանդոկը իր մաքրութեամբը եւ ամեն կատարելութեամբը յանձնարարելի է մէր հայրենակիցներուն։ Այցելուն հոն կը գտնէ նաեւ մաքուր ճաշարան մը արեւելեան եւ եւրոպական ճաշակով մաքուր եւ համեղ կերակուրներով։ Գիները չափաւոր են։

Одговор редакторъ А. Курбетиянъ

печатница Д. Тодоровъ и С-ие —Варна